

PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi
PARADOKS Economics, Sociology and Policy Journal

*Türkiye'de Yerel Siyasete Katılım Açısından Kent Konseyleri:
Gümüşhane Kent Konseyi Örneği*

*City Councils in Terms of Participation to Local Politics in
Turkey: The Case of Gumushane City Council*

Eylül / September 2015, Cilt/Vol: 11, Özel Sayı/ Special Issue : 2, Page: 118-136
ISSN: 1305-7979

© 2005 - 2015

PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi
PARADOKS Economics, Sociology and Policy Journal
Eylül / September 2015, Cilt/Vol: 11, Özel Sayı/ Special Issue : 2
ISSN: 1305-7979

Editör/Editor-in-Chief

Doç.Dr.Sema AY

Editör Yardımcıları/Co-Editors

Doç.Dr.Elif KARAKURT TOSUN

Dr.Hilal YILDIRIR KESER

Uygulama/Design

Dr.Yusuf Budak

Tarandığımız İndexler / Indexes

Yayın ve Danışma Kurulu / Publishing and Advisory Committee

Prof.Dr.Veyssel BOZKURT (İstanbul Üniversitesi)

Prof.Dr.Marijan CINGULA (University of Zagreb)

Prof.Dr.Recai ÇINAR (Gazi Üniversitesi)

Prof.Dr.R.Cengiz DERDİMAN (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Aşkın KESER (Uludağ Üniversitesi)

Doç.Dr.Sema AY (Uludağ Üniversitesi)

Assoc.Prof.Dr.Mariah EHMKE (University of Wyoming)

Assoc.Prof.Dr.Ausra REPECKIENE (Kaunas University)

Assoc.Prof.Dr. Cecilia RABONTU (University "Constantin Brancusi" of Tg.Jiu)

Doç.Dr.Elif KARAKURT TOSUN (Uludağ Üniversitesi)

Doç.Dr.Emine KOBAN (Gaziantep Üniversitesi)

Doç.Dr.Ferhat ÖZBEK (Gümüşhane Üniversitesi)

Doç.Dr.Senay YÜRÜR (Yalova Üniversitesi)

Dr.Zerrin FIRAT (Uludağ Üniversitesi)

Dr.Murat GENÇ (Otago University)

Dr.Hilal YILDIRIR KESER (Uludağ Üniversitesi)

Dergide yayımlanan yazılar- daki görüşler ve bu konudaki sorumluluk yazarlarına aittir. Yayımlanan eserlerde yer alan tüm içerik kaynak gösterilme- den kullanılamaz.

All the opinions wriVen in artic- les are under responsibilities of the authors.

None of the contents published cannot be used without being cited.

© 2005 - 2015

PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi
PARADOKS Economics, Sociology and Policy Journal
Eylül / September 2015, Cilt/Vol: 11, Özel Sayı/ Special Issue : 2
ISSN: 1305-7979

Hakem Kurulu / Referee Committee

Prof.Dr.Veyssel BOZKURT (İstanbul Üniversitesi)
Prof.Dr.Marijan Cingula (University of Zagreb)
Prof.Dr.Recai ÇINAR (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr.Mehmet Sami DENKER (Dumlupınar Üniversitesi)
Prof.Dr.R.Cengiz DERDİMAN (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Zeynel DİNLER (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Hasan ERTÜRK (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Bülent GÜNŞOY (Anadolu Üniversitesi)
Prof.Dr.Erkan İŞİĞİÇOK (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Sait KAYGUSUZ (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Aşkın KESER (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Bekir PARLAK (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Ali Yaşar SARIBAY (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Şaban SİTEMBÖLÜKBAŞI (Süleyman Demirel Üniversitesi)
Prof.Dr.Abdülkadir ŞENKAL (Kocaeli Üniversitesi)
Prof.Dr.Veli URHAN (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr.Uğur YOZGAT (Marmara Üniversitesi)
Doç.Dr.Hakan ALTINTAŞ (Sütçü İmam Üniversitesi)
Doç.Dr.Hamza ATEŞ (Kocaeli Üniversitesi)
Doç.Dr.Canan CEYLAN (Uludağ Üniversitesi)
Doç.Dr.Kemal DEĞER (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Assoc.Prof.Dr.Mariah Ehmke (University of Wyoming)
Doç.Dr.Kadir Yasin ERYİĞİT (Uludağ Üniversitesi)
Doç.Dr.Ömer İŞCAN (Atatürk Üniversitesi)
Doç.Dr.Burcu GÜLER (Kocaeli Üniversitesi)
Doç.Dr.Vedat KAYA (Atatürk Üniversitesi)
Doç.Dr.Ferhat ÖZBEK (Gümüşhane Üniversitesi)
Doç.Dr.Veli Özer ÖZBEK (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Doç.Dr.Serap PALAZ (Balıkesir Üniversitesi)
Assoc.Prof.Dr. Cecilia RABONTU (University “ Constantin Brancusi ” of TgJiu)
Assoc.Prof.Dr.Ausra Repeckiene (Kaunas University)
Doç.Dr.Sevtap ÜNAL (Atatürk Üniversitesi)
Doç.Dr.Sevda YAPRAKLI (Atatürk Üniversitesi)
Doç.Dr.Gözde YILMAZ (Marmara Üniversitesi)
Yrd.Doç..Dr.Aybeniz AKDENİZ AR (Balıkesir Üniversitesi)
Yrd.Doç.Dr.Doğan BIÇKI (Muğla Üniversitesi)
Yrd.Doç.Dr.Cantürk CANER (Dumlupınar Üniversitesi)
Doç.Dr.Emine KOBAN (Gaziantep Üniversitesi)
Yrd.Doç.Dr.Ceyda ÖZSOY (Anadolu Üniversitesi)
Doç.Dr.Senay YÜRÜR (Yalova Üniversitesi)
Dr.Zerrin FIRAT (Uludağ Üniversitesi)
Dr.Murat GENÇ (Otago University)
Dr.Hilal YILDIRIR KESER (Uludağ Üniversitesi)

TÜRKİYE'DE YEREL SİYASETE KATILIM AÇISINDAN KENT KONSEYLERİ: GÜMÜŞHANE KENT KONSEYİ ÖRNEĞİ

CITY COUNCILS IN TERMS OF PARTICIPATION TO LOCAL POLITICS IN TURKEY: THE CASE OF GUMUSHANE CITY COUNCIL

Kadir Caner DOĞAN

Yrd.Doç.Dr. Gümüşhane Üniversitesi, İ.İ.B.F.
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü

Hasan Mahmut KALKIŞIM

Yrd.Doç.Dr. Gümüşhane Üniversitesi, İ.İ.B.F.
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü

Özet:

Kent Konseyleri, özellikle yerel yönetimler vasıtasıyla yerel siyasetin işletilmesi için yerel iktidar odaklarını demokratiklik, özerklik, katılımcılık ve yerellik gibi ilkeler çerçevesinde bütünleştiren yapısal-kurumsal ve işlevsel bir yapılanmadır. Kent Konseyleri, asıl olarak yerel yönetimlerle anılmakla beraber kentsel mekânda yer alan tüm iktidar odaklarını demokratik ilkeler çerçevesinde desteklemeye ve onların kararlarını etkilemeye çalışmaktadır. Bu bildiri, kent konseylerinin demokratik yerel yönetimlerin işletilmesinde ne gibi katkılar sunduğunu ve dolayısıyla vatandaşların yerel siyasete ve yerel yönetimlere katılım düzeylerini analiz etmek üzerine temellendirilmiştir. Çalışmanın örnek alan uygulamasını Gümüşhane Kent Konseyi oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kent Konseyi, Yerel Demokrasi, Siyaset, Katılım, Gümüşhane.

Abstract:

City Councils are structural-institutional and functional particularly by local governments for the operation of local politics the local government focus such as democratic, autonomy, participation, subsidiarity integrating principles of frame. Although City Councils known primarily with local governments support and into work within the framework of democratic principles all power structures located in the urban space. In this paper, what such contributions for the operation of local authorities associated with democracy of the City Councils and therefore citizens is based on analyzing the level of participation in local government and local politics. Examples of application of the study area constitutes Gumushane City Council.

Key Words: City Council, Local Democracy, Politics, Participation, Gumushane.

1.GİRİŞ

Yerel siyasetin önemli unsurlarından biri olan ve demokrasinin okulları olarak görülen yerel yönetimler, ülke düzeyinde siyasal katılımın artmasında ve yurttaşlık bilincinin oluşmasında temel belirleyici konumuna gelmektedirler. Yerel yönetimler, kentsel mekânda hem etkili - verimli kamu hizmetlerinin sunulmasında ve hem de vatandaşların siyasi süreçlere olan katılım düzeylerinin artırılmasında demokrasiye önemli avantajlar sağlamaktadırlar. Nitekim bu süreç içerisinde yerel yönetimler ile demokrasi ve siyaset arasındaki ilişki güçlenerek yeni düşünceler ve kurumsal yapılar ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmanın ana temasını meydana getiren kent konseyleri de sözü edilen bu yapılanmalardan sadece birisidir.

Yerel siyasete ve yerel yönetimlere katılımın temel yapı taşlarından biri olan Kent Konseyleri, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de demokratik temellerde oluşturulmuş kurumlardır. Kent konseyleri, felsefi temelleri 1992 yılında gerçekleştirilmiş olan Birleşmiş Milletler Rio Konferansı’nda uzlaşmaya varılan Gündem 21 adlı eylem planına dayanan demokrasi üniteleridir. Gündem 21 eylem planı çerçevesinde tüm ülkeler, bu plana uygun olarak kendilerine ait Yerel Gündem 21 eylem planlarını oluşturmuşlardır. Kent Konseyleri yapılanması da bu Yerel Gündem 21 eylem planları sonrasında uygulama olanağına kavuşmuştur.

Bu çalışmanın hipotezi şu şekildedir: *“Gümüşhane Kent Konseyi, demokratik yerel yönetimlerin istendiği biçimde işletilmesinde gerekli olan kavramlara, ilkelere ve anlayışlara, yapısal-kurumsal ve işlevsel çerçevede büyük oranda destek vermektedir.”* Bu bağlamda Gümüşhane Kent Konseyi’nde yapılacak olan bir alan araştırması, çalışmanın sorunsalına cevap verebilme ve değerlendirme yapabilme imkânı tanıyacaktır. Çalışmada yöntem olarak, öncelikle konu ile ilgili kavramsal / teorik açıklamalar yapılması ve daha sonrasında sözü edilen alanda gerçekleştirilen alan araştırması ile teori ve pratik arasındaki tutarlılık derecesinin belirlenmesi seçilmiştir.

2. YEREL SİYASET VE DEMOKRASİ

2.1. Yerel Siyaset

Siyaset, toplumdaki farklı istek ve çıkarlardan kaynaklanan çatışma ortamından korunmak için başvurulan, uzlaşmaya dayalı bir olgudur (Türköne, 2008: 6). Bu çatışmayı doğuran temel güdü ise iktidarı ele geçirmeye yönelik farklı değerlerin paylaşılması çabasıdır (Akyüz, 2009: 95).

Yerel siyaset ise, kentleşme süreci, yerel birimler ve yerel düzeyde karar alma kavramları üzerinden tanımlanmaktadır. Bu çerçevede kırsal ve kentsel bölgeler, yerel seçimler, devlet ile yerel yönetimler ve yerel güç merkezleri arasındaki ilişkiler ve bu ilişkilerin doğurduğu çelişkileri ve çevre duyarlılığını kullanmaya çalışan farklı güç merkezleri yerel siyasetin ilgi alanını oluşturmaktadır (Görmez ve Güleç, 2010: 58). Akdoğan (2008a), yerel siyaseti yerel ölçekte faaliyet gösteren kişi, kurum ve kuruluşların yerele ait sorunların çözülmesine yönelik sürdürdükleri yerel iktidar mücadelesi şeklinde tanımlamaktadır.

Yerel iktidarın üç temel unsuru vardır. Birincisi, merkezi yönetimin yerel temsilcilikleri (valilik, kaymakamlık, muhtarlık) ve il özel idareleri; ikincisi belediye başkanlıkları ve belediye meclisleri; üçüncüsü ise kamu kurumlarının taşra teşkilatlarıdır. Diğer yandan yerel siyasetin özneleri arasında da; *"partilerin şehir düzeyindeki teşkilat ve temsilcilikleri, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri, ulusal ölçekli sivil toplum kuruluşlarının yerel temsilcilikleri ve yerel düzeyli sivil örgütler, medya kuruluşlarının temsilcilikleri ve yerel medya grupları, yerelde bulunan kanaat önderleri, sermaye ve sendika mensupları, eşraf, esnaf ve vatandaşlar"* bulunmaktadır (Akdoğan, 2008b: 10).

2.2. Yerel Demokrasi

Grekçe "halk" anlamına gelen "demos" ile "iktidar" anlamına gelen "kratos" kelimelerinden türeyen "demokrasi" kavramı, toplumu oluşturan yurttaşların, temsilcileri vasıtasıyla kendilerini yönetmeleri şeklinde tanımlanmaktadır (Bayhan, 2002: 1-2). Eski

Yunan'da doğup günümüze kadar fikri olgunlukla gelişen demokrasi ideası, dünyanın büyük çoğunluğu tarafından kabul edilmiş ortak bir insanlık değeri olarak görülmektedir. Demokrasi ideasının ilk tuğlası ise hiç şüphe yok ki, yerel yönetimlerdir (Daodov, 2009: 27).

Yerel yönetimler ile demokrasi arasındaki bu ilişki, Ortaçağ Avrupası'nda 11. yüzyılda ortaya çıkmış komün yönetimlerine kadar uzanmaktadır. Bu dönemde komünler, iktidara karşı özgürlüğün, eşitliğin, katılımın ve kendi kendini yönetmenin temel savunucuları olmuştur. Demokrasi hücreleri olarak da görülen komünler, her ne kadar 16. yüzyılda işlevlerini kaybetmeye başlamışlarsa da 19. yüzyılda tekrar eski hüviyetlerine kavuşmuşlardır. Bu yönetimlerin özellikle İngiltere gibi ülkelerde demokrasinin geliştirilmesinde önemli fonksiyonları üstlendikleri ifade edilebilir (Pustu, 2005: 123).

Yerel yönetim anlayışının temelinde ise yerel demokrasi değerleri vardır (Görmez, 1997: 62). Bu değerler, bireylerin kendilerini ilgilendiren konularda alınacak kararlara özgürce katılımını ve böylece kendi kendini yönetim sürecinin hayata geçirilmesini kapsamaktadır. Yerel yönetimlerin katılım, etkinlik, demokrasi, özgürlük gibi pek çok olguyu bünyesinde barındırması ve toplumun demokratikleşmesindeki önemli katkıları, onların "yerel demokrasi" olarak nitelendirilmesine yol açmıştır (Gökçe, 1999: 57).

Demokratik öncüllere dayalı bir yerel yönetim ya da yerel demokrasi anlayışı, "yerinden yönetim, sivil toplum ve katılımcı demokrasi" gibi kavram, ilke ve anlayışlara dayanmaktadır (Yaylı ve Pustu, 2008: 137-138; Pustu, 2005: 129-130; Akdoğan, 2008b: 14). Bu kavramların, ilkelerin ve anlayışların her biri demokratik yerel yönetimlerin ifade edilmesinde ve istendiği biçimde uygulanmasında katkılar sunmaktadır. Aşağıda bu ilkeler çerçevesinde yerel siyasetin etkin unsurlarından biri olan yerel yönetimler ile demokrasi arasında bir ilişki kurulmak istenmektedir.

2.2.1. Yerinden Yönetim

Yerel nitelikli hizmetlerin sunumunda ve kaynakların kullanımında etkinliği ve rasyonelliği sağlayıcı unsurları bünyesinde barındıran yerinden yönetim ilkesi, aynı

zamanda demokratik katılım olanaklarını da merkezi yönetime göre daha fazla mümkün kılacak mekanizmaları öngördüğü için gittikçe önem kazanmaktadır. Çünkü bireylerin kendilerini ve yaşadıkları çevreyi ilgilendiren kararların alınmasına katılımı ve böylece toplumsal gelişimi hızlandıracak nitelikteki bilgi ve yeteneklerinin seferber edilmesi, demokrasinin ilerletilmesine önemli katkı sağlayabilecektir. Bu durumun ancak bireylere en yakın yönetim birimi olan yerel yönetimlerde gerçekleşeceği, tüm demokratik ülkelerde kabul edilmektedir (Şatır, 2009: 40-41).

2.2.2. Sivil Toplum

Sivil toplumla ilgili çalışmalarda birey ya da vatandaş kavramı temel tanımlayıcı bir unsur olarak ön plana çıkmaktadır. (Yıldız, 2004: 86). Yerel yönetimler ve demokrasi ile ilgili tartışmaların merkezinde ise sivil toplum vardır. Bunda devlet ile sivil toplumun birbirinden ayrılmasının demokrasinin bir gereği olması etkili olmaktadır. Yerel yönetimler kadar eski bir geleneğe ve tarihi geçmişe sahip olmamakla birlikte ve son iki yüz yıldır yoğun kullanılmasına rağmen sivil toplum kavramı, değişim ve demokratikleşme eğilimleri altında özellikle yerel yönetim ve demokrasi tartışmalarının önemli bir boyutu haline gelmiştir. (Ökmen ve Parlak, 2010: 46).

Demokrasinin dinamik unsuru "katılım" ve katılımın öznesi ise "birey"dir. Bireyin katılımcı olmasını sağlayan ise ona tanınan hak ve özgürlüklerin alanıdır. Özgürlükler ortamında kendiliğinden oluşan ve katılım kanallarını olabildiğince açan sivil toplum ise bireyi kendisine özne olarak kabul eder (Özüerman, 1997: 42). Dolayısıyla katılımcılık bağlamında sivil toplum ve yerel yönetim anlayışı örtüşmektedir.

2.2.3. Katılımcı Demokrasi

Siyasetin sürekliliği olan bir etkinlik olması ve belirli aralıklarla yapılan seçimlere indirgenmemesi gerektiği düşüncesi katılımcı demokrasinin gelişmesine yol açmıştır. Böylece temsili demokrasinin açmazlarına çözüm üretilebilecek ve halkın kendini

ilgilendiren kararlara katılımı sağlanabilecektir (Elma, 2008: 50). Katılımcı demokrasi ise, bireylerin kendilerini aktif olarak görerek kapasitelerini geliştirmeye ve vatandaşlık bilinciyle kendilerini gerçekleştirmeye çalışmaları yoluyla sağlanabilecektir (Sığırtmaç, 2009: 99).

Yerel yönetimlerde katılımcılık uygulamalarıyla amaçlanan bireylerin çeşitli sosyal, ekonomik ve siyasi sorunlara karşı ilgisinin artırılması ve bu yolla da eşitliğin ve demokratik ilkelerin içselleştirilmesidir (Eroğlu, 2006: 198). Yerel yönetimlerde katılım, halk katılımını ifade etmektedir. Halk katılımının farklı yolları vardır. Bunlar; *“halk oylaması (doğrudan demokrasi), halk toplantıları, halk günleri, meclis toplantılarına katılım, danışma kurulları, kent konseyleri, yerel gündem 21, planlama çemberleri/forumları, yurttaş kurulları, gelecek atölyeleri, yuvarlak masa toplantıları, kamuoyu yoklamaları ve iletişim demokrasisi (internet)”* şeklinde belirtilebilir (Polat ve Aras, 2007: 175). Aşağıda bu katılım yollarından kent konseyleri incelenmiştir.

3. KENT KONSEYLERİ

3.1. Tanım ve Özellikler

Yerel yönetimler ile birlikte toplumun demokratikleşmesini sağlayan en önemli katılım araçlarından biri olan kent konseyleri (Bulut, 2013: 86), en başta yerel yönetimler ve temsilcileri olmak üzere kentte bulunan tüm hemşehrilerin ve diğer ilgili kesimlerin katıldıkları bir yapılanmadır (Kocaoğlu, 2014: 2). Kent Konseyleri, *“kente dair paydaşlık”, “aktif vatandaşlık”, “kentine sahip çıkma”, “hemşehrilik bilinci”* ve *“çözümde ortaklık”* biçimindeki temel ilkeler çerçevesinde kentlerin yönetimine katılmayı öngören ortaklık modelidir. Kent konseyleri, katılımcı demokrasinin yerel düzeyde en önemli uygulama aracıdır ve bu kurum yerel yönetimlerin güçlendirilmesi ve yerel demokrasinin istenen düzeylerde işleme bağlamında büyük bir adımdır (Özdemir, 2011: 35).

Kent konseyleri, yerel yönetimleri, halkı ve sivil toplum kuruluşlarını bir araya getirerek, iletişim eksenli ortak bir yönetim modeli oluşturmaktadır. Bu şekilde de kamu

hizmetleri, merkezi yönetimin merkezîyetçi ve katı kuralları yerine halkın kendi istekleri doğrultusunda ve yerelin katılımıyla gerçekleşmektedir (Kestellioğlu, 2014: 122).

3.2. Türkiye'de Kent Konseyleri

Genel olarak Kent konseylerinin düşünsel arka planını, 1992 yılında Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde düzenlenen BM Çevre ve Kalkınma Konferansı'nda kabul edilen Gündem 21 ve ona bağlı Yerel Gündem 21 ve Avrupa Kentsel Şartı oluşturmaktadır (Erkul vd., 2013: 86). Türkiye'de Kent Konseyleri, asıl olarak 5393 sayılı Belediye Kanunu ve Gündem 21'in Yerel Gündem 21 programı çerçevesinde kurulmuştur (Bulut, 2013: 89). 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. maddesi'nde, *"halkın yönetime katılımını sağlayacak mekanizmaları geliştiren, halkın kendi sorunlarına sahip çıkmasını özendiren, yönetim eksenli katılımcı demokrasiyi esas alan ve sivil toplumu önceleyen"* oluşumlar şeklinde tanımlanan kent konseyleri (Aygen, 2014: 218) katılımcı demokrasinin yeni tasarlanmış yerel odakları olarak nitelendirilebilir.

3.3. Gümüşhane Kent Konseyi

Birinci çalışma dönemini 2006 yılında gerçekleştiren Gümüşhane Kent Konseyi, 2009 yılı yerel seçimlerinden sonra 2010 yılında ikinci çalışma dönemini başlatmıştır. Gümüşhane Kent Konseyi'nin çalışma usul, yöntem ve amaçları, Gümüşhane Kent Konseyi Çalışma Yönergesi'nin 4. maddesi'nde açıklanmıştır. Bu çerçevede Gümüşhane Kent Konseyi;

a) 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. Maddesi'nde belirtilen hedefler doğrultusunda; Avrupa Kentsel Şartı, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, Gündem 21 ve Habitat II'nin sürdürülebilirlik, yaşanılabilirlik ve yapabilir kılma ilkeleri ışığında Gümüşhane kentinde;

- Kent vizyonunun geliştirilmesi,
- Hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi,
- Kentin hak ve hukukunun korunması,
- Sürdürülebilir kalkınma,

- Çevreye duyarlılık,
- Sosyal yardımlaşma ve dayanışma,
- Saydamlık,
- Hesap sorma ve hesap verme ilkelerini hayata geçirmeye çalışan,

b) Halkın yönetime katılımını ve denetimini sağlayacak mekanizmaları geliştirmeyi ve kendi sorunlarına sahip çıkmayı özendirmeyi amaçlayan, yönetim eksenli katılımcı demokrasiyi esas alan ve sivil toplumu önceleyen bir oluşumdur.

Gümüşhane Kent Konseyi, 2010 yılından sonra ikinci çalışma döneminde görev alanına yönelik olarak önemli kararlar almış ve ilgili birimlere kararlarını ve önerilerini bildirmiştir. Nitekim bunlar içerisinde aşağıdaki kararlar, uygulamalar ve faaliyetler önem arz etmektedir (Gümüşhane Kent Konseyi 2010-2014 Çalışmaları, 2014):

- Dört yılı aşkın süre içinde 533 adet yazışma yapılmıştır,
- Gümüşhane Belediye Meclisi'nde görüşülen kararların sayısı 78'dir,
- Gerek genel kurulda ve gerekse yürütme kurulunda bütün kararlar "oy birliği" ile alınmaktadır,
- Gümüşhane Belediyesi ve diğer kurumlarla hiçbir sıkıntı olmadan çalışmalar devam etmektedir,
- Kent konseyi olarak, Gümüşhane'nin ve Gümüşhaneli'nin hak ve hukuku içine giren her konuyla ilgilenilmektedir,
- Cumhurbaşkanlığı makamı başta olmak üzere, Başbakanlık makamına ve pek çok Bakanlığa doğrudan yazılar yazarak, kent konseyinin aldığı kararlar gönderilmekte ve bu makamlardan çok güzel cevaplar alınmıştır,
- Konsey, Gümüşhane İl Koordinasyon kurul toplantılarına üye olarak katılmakta ve kenti ilgilendiren tüm toplantılara çağrılmaktadır,
- Gümüşhane Kent Konseyi, Gümüşhane Valiliği protokol listesinde yer almaktadır.

4. DEMOKRATİK ÖNCÜLLERE DAYALI BİR YEREL YÖNETİM AÇISINDAN GÜMÜŞHANE KENT KONSEYİ'NDE BİR ALAN ARAŞTIRMASI

4.1. Araştırmanın Metodolojisi

Çalışmada konu öncelikle literatür çerçevesinde kavramsal / teorik çerçevede ele alınmıştır. Ardından Gümüşhane örneği üzerinden yapılan alan araştırmasıyla mevcut uygulamalar analiz edilmeye ve katılımcıların algı düzeyleri ölçülmeye çalışılmıştır. Daha açık olarak, alan araştırmasında yöntem olarak, nicel analiz tekniği ile konuyla ilgili literatür çerçevesinde hazırlanan anket formu bağlamında katılımcıların Gümüşhane Kent Konseyi'nin demokratik öncüllere dayalı bir yerel yönetim açısından algı düzeylerinin belirlenmesi seçilmiştir.

4.1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, Gümüşhane Kent Konseyi'nin demokratik öncüllere dayalı bir yerel yönetim anlayışına olan katkılarının değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

4.1.2. Araştırmanın Örnekleme ve Veri Toplama Protokolü

Çalışma kesitsel bir araştırma olarak planlanmıştır. Çalışmada araştırmanın evreni, Gümüşhane Kent Konseyi'nin yürütme kurulu ve üyelerinden oluşan 70 kişiden meydana gelmektedir. Çalışmada veriler, nicel analiz (anket) tekniği ile toplanmıştır. Bu bağlamda, ulaşılabilen 41 kişiye anket formu (bkz. Tablo 2 ve Tablo 3) verilerek bu formu doldurmaları istenmiştir. Dolayısıyla araştırmanın örnekleme 41 kişiden meydana gelmiştir.

4.1.3. Araştırmanın Hipotezi

Çalışmanın hipotezi; *"Gümüşhane Kent Konseyi'nin demokratik yerel yönetimlerin istendiği biçimde işletilmesinde gerekli olan kavramlara, ilkelere ve anlayışlara yapısal-kurumsal ve işlevsel çerçevede büyük oranda destek verdiği"* araştırma sorusu üzerine temellendirilmiştir.

4.2. Araştırmanın Bulguları ve Analizi

Çalışmada, katılımcılardan toplanan veriler, SPSS 18 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmaya katılan katılımcıların sosyo-demografik özellikleri aşağıda Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Demografik Özellikler

Cinsiyet	Erkek	Kadın						
	%87,8 (36)	%12,2 (5)						
Yaş	20-25	26-31	32-37	38-43	44-49	50-55	56-61	62+
	0	%4,9 (2)	%12,2 (5)	%12,2 (5)	%26,8 (11)	%12,2 (5)	%17,1 (7)	%14,6 (6)
Mezuniyet Durumu	İlk ve Ortaöğretim		Lise	Ön Lisans / Lisans		Yüksek Lisans	Doktora	
	%7,3 (3)		%36,6 (15)	%51,2 (21)		%2,4 (1)	%2,4 (1)	
Medeni Durumu	Bekâr	Evli						
	%9,8 (4)	%90,2 (37)						
Görev Tanımı	Yönetici	Üye	Diğer Personel					
	%24,4 (10)	%73,2 (30)	%2,4 (1)					
Gelir Durumu	Çok İyi	İyi	Orta	Kötü	Çok Kötü			
	%2,4 (1)	%48,8 (20)	%46,3 (19)	%2,4 (1)	0			

Tablo 1’e göre çalışmaya katılanların 36’sı erkek, 5’i kadındır. Çalışmaya katılanların büyük bir oranı 44 ve üstü yaş aralığına denk gelmektedir. Katılımcıların 21’i ön lisans/lisans mezunu, 3’ü ilk ve ortaöğretim mezunu, 12’si lise mezunu, 1’i yüksek lisans ve 1’i de doktora mezunudur. Katılımcıların 37’si evli iken 4’ü de bekârdır. Katılımcıların 10’u yönetici, 30’u üye ve 1’i de diğer personel kategorisinde yer almaktadır. Gelir durumu açısından ise katılımcılar, iyi ve orta kategorileri arasında yoğunlaşmaktadır.

Gümüşhane Kent Konseyi’nin demokratik öncüllere dayalı yerel yönetimler açısından değerlendirilmesi amacı ile uzman görüşlerine başvurmayı amaçlayan bu çalışmaya 41 kişi katılmıştır. Elde edilen veriler aşağıda tablolar ve açıklamaları halinde ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

Tablo 2. Gümüşhane Kent Konseyi'nin Yerel Demokrasi Açısından Değerlendirilmesi-I

1. Kesinlikle Katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	4- Katılıyorum		5- Kesinlikle		
	1	2	3	4	5
1. Gümüşhane Kent Konseyi, yerel karar alma sürecine katılım açısından oldukça önemlidir.	%7,3 (3)	0	%17,1 (7)	%26,8 (11)	%48,8 (20)
2. Gümüşhane Kent Konseyi, yerel demokrasinin gelişiminde önemli bir role sahiptir.	%12,2 (5)	%2,4 (1)	%9,8 (4)	%39,0 (16)	%36,6 (15)
3. Gümüşhane Kent Konseyi, yerel boyutta katılımcı demokrasi kavramının işlerlik kazanmasında büyük düzeyde etkilidir.	%4,9 (2)	%7,3 (3)	%34,1 (14)	%29,3 (12)	%24,4 (10)
4. Gümüşhane Kent Konseyi, katılımçılık ve temsil bağlamında genel olarak demokrasiye ve siyasete önemli kazanımlar sağlamaktadır.	%2,4 (1)	%14,6 (6)	%24,4 (10)	%29,3 (12)	%29,3 (12)
5. Gümüşhane Kent Konseyi, yerel siyaset iktidarları ve aktörleri (belediye, valilik, kamu kurum ve kuruluşları, muhtarlık, siyasi parti teşkilatları, sivil toplum kuruluşları, medya vb.) ile "ortak akıl" oluşturarak, kent açısından önemli kararlar alınmasını sağlamaktadır.	%7,3 (3)	%4,9 (2)	%7,3 (3)	%31,7 (13)	%48,8 (20)
6. Gümüşhane Kent Konseyi, belediye meclisi ile pozitif yönde önemli düzeyde işbirliği içerisindedir.	%4,9 (2)	%7,3 (3)	%24,4 (10)	%41,5 (17)	%22,0 (9)
7. Gümüşhane Kent Konseyi, demokratik öncüllere dayalı bir yerel yönetimin geliştirilmesinde birçok olumlu sonuçları olan kararları ve önerileri belediye meclisine sunmuştur.	%4,9 (2)	%4,9 (2)	%4,9 (2)	%34,1 (14)	%51,2 (21)
8. Gümüşhane Kent Konseyi, demokratik öncüllere dayalı bir yerel yönetimin geliştirilmesinde belediye meclisinde önemli kararlar alınmasını sağlamıştır.	%7,3 (3)	%19,5 (8)	%22,0 (9)	%29,3 (12)	%22,0 (9)
9. Gümüşhane Kent Konseyi'nin demokratik öncüllere dayalı yerel yönetimin gelişiminde gelecek açısından daha da önemli bir role sahip olacağı söylenebilir.	%4,9 (2)	%12,2 (5)	%12,2 (5)	%31,7 (13)	%39,0 (16)
10. Gümüşhane Kent Konseyi, en çok belediye ile iletişim halindedir.	%14,6 (6)	%7,3 (3)	%7,3 (3)	%43,9 (18)	%26,8 (11)

Tablo 2'ye göre katılımçıların %75,6'sı Gümüşhane Kent Konseyi'nin yerel karar alma sürecine katılım açısından önemli olduğunu düşünmektedir. Yine katılımçıların %75,6'sı Gümüşhane Kent Konseyi'nin yerel demokrasi açısından önemli bir rol oynadığını düşünmektedir. Katılımçıların %53,7'si Gümüşhane Kent Konseyi'nin yerel boyutta katılımcı demokrasinin işlerlik kazanmasında büyük payı olduğunu belirtmektedir. Katılımçıların %58,6'sı "Gümüşhane Kent Konseyi'nin faaliyetleri ile genel olarak demokrasiye ve siyasete önemli kazanımlar sağladığını" ifade etmektedir. Katılımçıların %80,5'i Gümüşhane Kent Konseyi'nin yerel ölçekte yerel iktidar odakları arasında ortak akıl oluşturarak toplum açısından önemli kararlar alındığı görüşüne katılmaktadır. Katılımçıların %63,5'i

Gümüşhane Kent Konseyi'nin belediye ile pozitif yönde bir ilişki içerisinde olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %85,3'ü Gümüşhane Kent Konseyi tarafından demokratik öncüllere dayalı bir yerel yönetimin geliştirilmesinde birçok olumlu sonuçları olan kararların ve önerilerin belediye meclisine sunulduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların %51,3'ü ise bu belediye meclisine sunulan kararların ve önerilerin belediye meclisi tarafından uygulandığını söylemiştir. Katılımcıların %70,7'si Gümüşhane Kent Konseyi'nin demokratik öncüllere dayalı bir yerel yönetimin geliştirilmesinde gelecek açısından daha da büyük bir önem taşıyacağı görüşüne katılmıştır. Katılımcıların %70,7'si de "Gümüşhane Kent Konseyi'nin en çok belediye ile etkileşim halinde olduğunu" ifade etmiştir.

Tablo 3. Gümüşhane Kent Konseyi'nin Yerel Demokrasi Açısından Değerlendirilmesi-II

	Evet	Hayır
1. Gümüşhane Kent Konseyi, bir yerel demokrasi uygulamasıdır.	%87,8 (36)	%12,2 (5)
2. Gümüşhane Kent Konseyi, yerel yönetimin (kamu kurumları, yerel yönetim, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasındaki ortaklaşa yönetimde) önemli bir aracıdır.	%82,9 (34)	%17,1 (7)
3. Gümüşhane Kent Konseyi'nin çalışmalarında insan ve toplum temelli bir bakış açısı hâkimdir.	%95,1 (39)	%4,9 (2)
4. Gümüşhane Kent Konseyi, çalışmalarında şeffaflık esaslı faaliyet göstermektedir.	%92,7 (38)	%7,3 (3)
5. Gümüşhane Kent Konseyi, katılımçılık temellidir.	%90,2 (37)	%9,8 (4)
6. Gümüşhane Kent Konseyi'nin kararları, oybirliği ile alınmaktadır.	%95,1 (39)	%4,9 (2)

Tablo 3'e göre de katılımcıların %87,8'i tarafından Gümüşhane Kent Konseyi bir yerel demokrasi uygulamasıdır, katılımcıların %82,9'u tarafından Gümüşhane Kent Konseyi bir yerel yönetim aracıdır, katılımcıların %95,1'i tarafından Gümüşhane Kent Konseyi'nde insan ve toplum temelli bir bakış açısı hâkimdir, katılımcıların %92,7'si tarafından Gümüşhane Kent Konseyi çalışmalarında şeffaflık esas alınmaktadır, katılımcıların %90,2'si tarafından Gümüşhane Kent Konseyi katılımçılık temellidir ve katılımcıların %95,1'i tarafından da Gümüşhane Kent Konseyi'nde kararlar oybirliği ile alınmaktadır.

Tablo 2 ve Tablo 3 birlikte değerlendirildiğinde; katılımcılar açısından Gümüşhane Kent Konseyi, demokratik öncüllere dayalı bir yerel yönetimin geliştirilmesi açısından önemli düzeyde etkili görülmüştür. Nitekim anket içerisinde katılımcılar tarafından Gümüşhane Kent Konseyi'nin yerel demokrasi açısından yapısal – kurumsal ve işlevsel yönde sağlayacağı yararları ölçmeye yönelik önermeler oldukça yüksek yüzde almıştır. Bazı önermelerde yüzde düşmelerinin gerçekleşmesindeki neden katılımcıların kararsız kalmaları ile açıklanabilmektedir. Diğer yandan katılımcılar tarafından Gümüşhane Kent Konseyi'nin özellikle yerel demokrasiye katkısı ve yerel demokrasinin işlerlik kazanma noktasındaki görüşleri olumlu olarak ortaya çıkmaktadır.

5.SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Kent konseyleri, genel olarak yerel ölçekte farklı toplumsal aktörler arasında karşılıklı işbirliğine ve iletişime dayalı bir ortak akıl oluşturarak, toplum açısından önemli kararlar ve öneriler getirmeye çalışmaktadır. Ayrıca kent konseyleri, asıl olarak belediyeler ile etkileşim halindedir. Türkiye'de bu kurumsal yapılar, Yerel Gündem 21 planlarına göre 5393 sayılı Belediye Kanunu çerçevesinde il düzeyinde kurulmuşlardır.

Gümüşhane Kent Konseyi'nin yerel demokrasi veya demokratik öncüllere dayalı bir yerel yönetim anlayışı açısından etkinliğini analiz etmeye çalışan bu çalışmada, literatüre dayalı olarak oluşturulan anket soruları ve bu sorulardan alınan cevaplar çerçevesinde bir değerlendirme yapılmıştır. Çalışmada veriler, anket formu çerçevesinde konseyde faal olarak üyeliği olan katılımcılardan toplanmıştır. Bu şekilde de çalışmanın kavramsal kısmında ifade edilen bilgiler ile ampirik bulgular arasında tutarlılık olup olmadığı belirlenmiştir. Alınan sonuçlara göre; Gümüşhane Kent Konseyi'nin yerel demokrasinin gelişiminde önemi olan katılımçılık, şeffaflık ve temsil açısından yerel yönetimlere ve bu şekilde de yerel siyasete katılma düzeyinde büyük boyutta etkin olduğu görülmüştür. Nitekim alınan sonuçlara göre konsey kararları ve önerileri belediye meclisine sunulmakta ve bunların önemli bir bölümü de meclis tarafından değerlendirilmektedir.

Çalışmanın temel araştırma sorusu çerçevesinde ise; Gümüşhane Kent Konseyi, demokratik öncüllere dayalı bir yerel yönetimin gelişiminde hem yapısal / kurumsal hem de işlevsel yönlerden büyük düzeyde katkılar sunmaktadır. Bu durumda Gümüşhane’de Kent Konseyleri aracılığıyla dolaylı yollardan da olsa yerel siyasete katılım kanallarının güçlendiği söylenebilmektedir.

KAYNAKÇA

- AKDOĞAN, Yalçın (2008a) “Yerel Siyaset”, <http://www.siyasaliletisim.org/index.php/ariv/makale/342-yerel-siyaset.html>, (01.03.2015).
- AKDOĞAN, Yalçın (2008b) “Yerel Siyaset-Kavramlar”, Yerel Siyaset, İstanbul: Okutan Yayıncılık, <http://www.yerelsiyaset.com/v4/medya/ysiyaset.pdf>, (11.08.2013).
- AKYÜZ, Ünal (2009) “Siyaset ve Ahlak”, **Yasama Dergisi**, Sayı: 11, 93-129.
- AYGEN, Murat (2014) “Kent Konseylerinin Kent Yönetimine Katkıları Üzerine Bir İnceleme: Elazığ Örneği”, **International Journal of Social Science**, No: 29, 217-236.
- BAYHAN, Vehbi (2002) “Demokrasi ve Sivil Toplum Örgütlerinin Engelleri: Patronaj ve Nepotizm”, **Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt: 26, No: 1, 1-13.
- BULUT, Tahsin (2013) *Şeffaf Katılımcı ve Etkin Kent Yönetimi İçin Kent Konseyleri*, Bursa: Ekin Kitabevi.
- DAOUDOV, Murat (2009) “Türkiye “Yerel Demokrasi”nin Neresinde?”, **Birlik Dergisi**, Sayı: 4, 24-29.
- ELMA, Fikret (2008) “Küreselleşme, Kriz ve Demokrasi”, **Qafqaz Üniversitesi Dergisi**, Sayı: 24, 41-52.
- ERKUL, Hüseyin; BAYKAL, Tan ve KARA, Hüseyin (2013) “Kent Konseylerinin Sorunları Üzerine Bir İnceleme: Çanakkale Kent Konseyi Örneği”, **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt: 10, Sayı: 22, 85-105.
- EROĞLU, Hacer Tuğba (2006) “Yönetime Katılma Biçimleri ve Yerel Yönetimlerde Demokratik Mekanizmalar”, **Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, Sayı: 11, 191-206.

- GÖKÇE, Gülise (1999) "Yerel Yönetim ve Demokrasi İlişkisi", **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı: 5, 53-77.
- GÖRMEZ, Kemal (1997) *Yerel Demokrasi ve Türkiye*, Ankara: Vadi Yayınları.
- GÖRMEZ, Kemal ve GÜLEÇ, Sevcan (2010) "Yerel Siyasette Hizmet Sunumunun Seçmen Davranışına Etkisi: Ankara ve Adana Büyükşehir Belediyesi Örneği", (Ed. Bekir Parlak), *Yerel Yönetimler Yerel Siyaset ve Kentsel Politikalar IV. Kamu Yönetimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Bursa: Dora Yayınları.
- Gümüşhane Kent Konseyi 2010-2014 Çalışmaları, Compact Disk (CD) 2014, <http://www.gumushanekentkonseyi.org/gumushane-kent-konseyi-turkiyeyerehberlik-yapacak.html>, (05.03.2014).
- KESTELLİOĞLU, Gözde (2014) "Yerel Demokrasi ve Kent Konseyleri: Kahramanmaraş Örneği", http://iibfdergisi.ksu.edu.tr/Images/images/files/1_6_%20Yerel%20Demokrasi%20ve%20Kent%20Konseyleri%20Kahramanmara%C5%9F%20%C3%96rne%C4%9Fi.pdf, (10.02.2014).
- KOCAOĞLU, Mustafa (2014) "Katılımcı Demokrasi Algılaması ve Kent Konseyleri: Kırşehir Kent Konseyi Örneği", **Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi**, Cilt: 6, No: 1, 1-15.
- ÖKMEN, Mustafa ve PARLAK, Bekir (2010) *Kuramdan Uygulamaya Yerel Yönetimler*, Bursa: Alfa Aktüel.
- ÖZDEMİR, Ali Tamer (2011) "Mahalli İdarelerde Halk Katılımı Bağlamında Kent Konseyleri", **Sayıştay Dergisi**, Sayı: 83, 31-56.
- ÖZÜERMAN, Tülay (1997) "Sivil Toplum Örgütlerinin Demokratik İşleyişteki Yeri ve Önemi-Türkiye İçin Açılımlar", **Mülkiyeliler Birliği Dergisi**, Cilt: 21, Sayı: 201, 42-43.
- POLAT, Seher ve ARAS, M. Özge (2007) "Yerel Yönetimlerde Demokrasi Sorunsalı: "Yerel Katılım", **TMMOB Yerel Yönetimlerde Dönüşüm Sempozyumu**, Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, 17-19 Ekim, Ankara, http://www.tmmob.org.tr/sites/default/files/b8e1af0cb3aca1a_ek.pdf, (13.09.2014).
- PUSTU, Yusuf (2005) "Yerel Yönetimler ve Demokrasi", **Sayıştay Dergisi**, Sayı: 57, 121-134.
- SİĞİRTMAÇ, Lale (2009) "Postmodern Dönemde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Yerel Siyasal Katılıma Etkileri", Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Bursa.

- ŞATIR, Ahmet İhsan (2009) “Avrupa Birliği Sürecinde Yerel Yönetimlerde E-Dönüşüm ve Türkiye”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Doktora Tezi, İstanbul.
- TÜRKÖNE, Mümtaz’er (2008) “Siyaset Teorisi”, (Ed. Mümtaz’er Türköne), *Siyaset*, Ankara: Lotus Yayınevi.
- YAYLI, Hasan ve PUSTU, Yusuf (2008) “Yerel Demokrasinin İlkeleri”, **Karadeniz Araştırmaları**, Sayı: 16, 133-153.
- YILDIZ, Özkan (2004) “Sivil Toplum, Demokrasi ve Çoğulculuk”, **Sivil Toplum Dergisi**, Cilt: 2, Sayı: 5, 85-92.

